

Gündelik: Ýazyjy ýalan sözlese...

Category: Goşgular, Hekaýalar, Kitapcy, Ýatlamalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Gündelik: Ýazyjy ýalan sözlese... ÝAZYJY ÝALAN SÖZLESE...

Şeýle bir ýagdaýlar bolýar. Kimdir birine eliňden gelenini edýäň. Baryňy-ýoguňy orta goýýaň. Ony goldamak üçin iň gowy bähbitleriňden geçýäň, salama sataşmajak adamlaryňa ýüz tutýaň, kakmajak gapylaryňy kakýaň. Emma bolanok. Näme etseňem, näçe janyksaňam bolanok. Hemme zat, tutuş dünýä seniň garşyňa ör-boýuna galýar. Deňziň ortasyna gaýyp düşen saman sypaljygy ýaly hiç zat eliňden gelenok. Ahyrsoňy, owarrama urýaň, näme bolsa şo bolsun edýäň. Säginýäň. Şeýdibem ýerden galdyrjak bolup çyr-çytyr bolan adamyň gözünde dünýäniň iň ýalançy adamy bolup galyberýäň. Beýdeniňden, beýle bolup galanyňdan, onda şeýle pikir döredip-onuň gözünde şeýlekin dereje peselip başgalara-da ýalňyş tanalanyňdan-a, ilki başda oňa goldaw goluny uzatmanyň gowy boljak ekendigini oýlaýaň. Ýöne iş işden geçensoň, giç-dä... Goldaw goluny uzatdygyňça özüňem betbagtlyga iterýäň, ony-da.

Hawa, käýerde, käwagt, kä adama etjek ýagşylygyň dünýäde oňa edip boljak iň ýowuz ýamanlyk bolubam bilýän eken. Kä kişi el uzadan adamyň durky bilen ýalana, galplyga bürenip gelse şeýle bolýandygyny aýdýar. Bilemok, belkäm şeýledir, belkäm dälidir... Ýöne bir zady-ha anyk bilýän: Hiç haçan «sen sag, men salamat» edip her kim öz ýoluna gidende, hiç kim ynjamaz ýaly özgeleri-de içgin tanamajak bolmaly, özüňi-de içgin tanatmaga ýol

bermeli däl. Ýogsa, käbiri seniň bar bähbidiňi, at-abraýyňy orta goýup eden ýagşylyklaryňy, şol sanda özüni saňa ýalan tanadanyny hasaba alman, oturan-turan ýerinde adyňy garalamaga dyrjaşýan eken.

Şeýle ýagdaýlary gördügem, eşitdigem, başdanam geçirdik. Gürrüň bu hakda däl. Ahyrky aýtmak isleýän pikirimi umumy akaba syrykdirmekçy bolýanam bolsam, aşakda aýdyp berjek zadym başga.

* * *

Her döwrüň bir pişesi. Biziň çagalygymyz kitap bilen geçdi. Indiki çagalaryň telefon elinden düşenok. Çagalykda ilkinji okan eserlerimiň käbirini häzirem atlandyryp biljek: «Mýunhauzeniň başdan geçirenleri», Kaýum Taňrygulyýew «Padymanyň ýodasy», Ata Gowşudow «Dordepel», «Gandym aganyň maşgalasy», Berdi Kerbabaýew «Yhlasa-myrat», «Japbaklar», Lew Tolstoý «Kawkaz ýesiri», Naryman Jumaýew «Syrly gala», Çary Aşyrow «Ganly saka»...

Meň şonda beýle kitaplary ýazýan nähili adamlarka diýip oýlaýanyň ýadyma düşýär. Olary dünýäniň iň arassa, iň dogruçyl... pygambersypat adamlar hökmünde göz öňüne getirerdim, şeýle adamlary görmegi arzuwlardym.

Ýyllar ýyllaryň yzyny kowalap geçdi gitdi.

Ykbal dartyp, şol birmahalky göz öňümde janlandyran «pygambersypat» adamlarymyň köpüsini ýakyndan tanamak, gatnaşmak miýesser etdi. Gynansak-da, durmuşda hemme adamyň deň bolmaýşy ýaly, ýazyjy-şahyrlaryň dünýäsinde-de hemmesi gyra deň gowy bolmaýan eken: içinde hakykatdanam pygambersypat bahasyna mynasyp – eteginde namaz okabermelisi-de bar, ýüzüni ýeke gezek görmän, tanaman, diňe eserini okap gezibermeli eken diýdirýäni-de bar.

Gazet redaksiýalarynyň birinde ýolbaşçy wezipede işleýän ýaş şahyrlaryň biri bir gezek «Kakam iň hapa, iň biderek, iň ýalançy... adamlaryň döredijilik we sungat işgärleriniň arasynda bolýandygyny aýdypdy, men metbugata gelip munuň aňryýany bilen dogrudygyna göz ýetirdim» diýipdi.

Bu gürrüňleriň barsy bir ýana. Kimiň nähilidigine, kimdigine garamazdan, eýýäm giň okyjylar köpçüligine tanyş bolansoň hem-

de köp soralyp durlansoň, okyjysy-da az bolmaýar diýen pikir bilen esasan ýaşuly ýazyjy-şahyrlarymyzyň eserlerini kitapçy saýtynda yzygiderli berip gelýäris. Olaryň arasynda ýazýan söýgi hakdaku hekaýalary-nowellalary idegli, esasanam eserleri gyz-gelinler tarapyndan köp soralyan ýaşuly ýazyjymyzyň birine saý-sebäp bilen şu ýylyň başynda bir doglan gün üýşmeleňinde sataşyp, geçen maý aýynda-da öz doglan gününü gutlap, eger kompýutere geçirilen görnüşi bar bolsa hekaýalaryny sahypamyzda gaýtadan hak eýesine-okyjysyna ýetirer ýaly ýardam etmegi haýyş etdim. Elbetde, göwnaçyk we şadyýan gylykly, esentanyş ýaly ilkinji gören adamy bilen derrew-gepi sözi alşyp gidýän ýazyjymyz bu teklibimi uly höwes bilen kabul etdi we eserlerini iş wagty iş ýerine gelip, alyp biljekdigimi aýtdy. Ondan bäri bir aýa golaý wagt geçdi. Öňňin gündelik iş hysyrdylarynyň arasynda wagt tapyp onuň ýanyna baryp gaýtmak üçin til kakdym. Almady. «Aý, iş-güýç bilen başagaý bolup gören dälidir» diýip pikir etdim. Düýn birküç sagatlyk sypyndym-da, ýene til kakdym, üç-dört sapar jaň aýlasamam almady. Baş minut çemesi wagt geçensoň özi aýlady. Men oňa eger mümkin bolsa sagat 11-12 töweregi barjakdygymy aýtdym. Begendi, hemişeki degişgenligini etdi, «hany, synanşyp gör, ýerimde tapylyjak bolaryn» diýdi.

Sagadyň dili 11:00-y tegeläp 12-den 15 minut gädende, G.Kulyýew köçesiniň ugrundaky Metbugat merkeziniň soňky salnan täze binasyna bardym. Gynansak-da, 5-6 gezek jaň etsemem, ol elini almady. Girelgede duran esgeriňem onuň iş otagyna jaň etmesi peýda bermedi. «Ýaňy jaňlaşdym, baryp göräýin-le» diýip, gapydan geçdim.

Baryp görsem, iş otagy açyk dur, ýöne özi ýok. Gapdalky kabinetde oturan gyzlardan sorasamam, «ýaňam şu taýda aýlanyp ýördi, ýokmy ýerinde?» diýip jogap berdiler. Telim gezek jaň etsemem almady. Ýene bir salymdan özi jaň edip, bir ýerik çykandygyny, kompýuterlere fleşka sokmaz ýaly edilendigini, soň üçin özi bolayanda-da eli boş gaýtmaly boljakdygymy aýdyp, sözünde tapylyp bilmändigi üçin öýleden soň meniň iş ýerime gelip hut özüniň eserlerini berip gitjekdigine söz berdi.

Ullakan adamyň, ýaşuly ýazyjynyň sypjyklap, ynanyp bolmajak

bahanalary sugşuryp durşuna geň galsamam, syr bildirmedim. «Öýleden soň gels-ä geler, gelmese-de şuň hekaýasam gerek däl, zadam» diýip, ýöräp ugradymam welin, öňümden redaksiýada işleýän birküç sany tanyş gyz-gelin çykdy, olaryň hemmesi-de kimiň ýanyna nämüçin gelendigimi bilip, «aý, pylanymy, ol hemişe şeýl-ä, ýüpüne odun goýarlygy ýokdur...» diýip gülüşdiler, yzyndanam «sen nämüçin olar ýalylaň yzyndan kowalap-kösenip ýörsüň, goý, özi seni gözlesin, özi haýyş edip eserlerini goýdursyn» diýdiler.

Öýleden soňam ýazyjymyzdan habar-hatyr bolmady. Biri barada gutarnykly netijä gelmegiň heran-haçan ýalňyşdyryp biljegini gowy bilemsoň, giçlik öýe barandan soň hernaçe aýlasym gelmese-de, iň soňky gezek janymy barlap görmegi makul bildim. Ýene aýladym, ýene almady. Durup bilmedim. «Sag bol, agam. Taňryýalkasyn. Hökmançylygy ýok» diýip sms ýazdym. Şobada okaldy. Ýöne jogap bolmady. Diýmek, mesele ýazyjyň özünde eken. Beýdenden, ilkibaşdan ýok diýäýmeli. Çagasy bilen deň-duşam bolsam, ýalan sözläp birini jokrama yssyda entedip ýörmek ullakan adama muwapyk hereket däl.

Her hili ýagdaý bolup biler. Belkäm, gyssagly işi çykandyr. Ýöne iň bolmanda jaňyňy alyp, ýa jaň edip, şeýleräk bolandygyny aýdaýjak ýaly. Häzirki ýaşlaryň köpüsinden bular ýaly hereketler garaşylmaýan zat däl, ýöne ýaşulylar beýtse geň görülyär. Ýaşuly nesliň her hili ýagdaý ýüze çykanda-da sözünde durýanlygy hakda soň bir ýazgymda durup geçmekçi.

Men bu ýakymsyzlygy ýazjagam däldim, ýöne içime-de sygdyryp bilmedim. Tanalýan ýazyjymyzyň düýnki bolgusyz sypjyklygynyň döreden psihiki lapykeçligi gaty agyr degdi, hiç aýňalybilmedim. Ahyrynam şulary ýazyp, özümi özüm köşeşdirdim. Hormat goýýan adamyň ähli sylag-hormatyňy püçege çykaryp taşlasa, gaharyňa başgarak zatlaram ýazasyň gelýär. Ýöne beýtmek bize gelişjek däl.

Şeýle oý-hyýallar bilen soňky nokadymy goýjak bolup durkam, polisiýanyň otstawkadaky podpolkownigi, şahyr Geldimyrat Seýidow jaňlaşyp, özünüň soňky ýazan goşgularyny gowşuryp gitdi. Pespäl, uçursyz gowy adam. «Bir geçiden ak owlak hem dogar, gara-da...» diýleni. Ýazyjy-şahyr diýeniň şular ýaly

bolaýsa.

Bir zada beter gynanýan: birmahal elimizden düşürmän okan kitaplarymyzyň awtorlaryny bir görüp bolmazmyka diýip arzuw eden adamlarymyzyň käbiriniň bir apbasylyk gymmatynyň ýokdugyna... Ýatlamalar